

Bírói és Államügyi Akadémia ^[1]

„Avégből, hogy az ítélőbírói és államügyi karnak a népi demokrácia szellemében való megújítása meggyorsítható legyen, lehetővé kell tenni, hogy népi származású dolgozók a büntető bírói és az államügyi feladatok betöltéséhez szükséges ismereteket és képzést - megfelelő társadalomtudományi előképzés után - az egyébként fennálló szabályoktól eltérően szerezhessék meg. Ebből a célból az igazságügyminiszter egyéves büntetőbírói és államügyi akadémiát (a továbbiakban: akadémia) szervez.”

Bevezetés

1948-at, a "fordulat évét" követően az új magyar állam vezetése előtt hatalmának hatékony megszilárdításának feladata állt. E cél elérésére az igazságügy új elveinek kidolgozása és szervezetének átalakítása, valamint a szervezetben dolgozó régi, tapasztalt bírói, ügyészi kar átnevelése illetve eltávolítása, majd ezek helyére újonnan képzett, a proletárhatalmat hűségesen szolgáló káderek beállítása szolgálhatott hatékony eszközül. Az új kádereket a lehető legrövidebb idő alatt kellett munkába állítani, ezért a bírói és ügyészi feladatok ellátására alkalmas szakemberek képzésének eddigi 8-9 évét - egy évre csökkentették. Az új képzési formát egy kormányrendelet hozta létre.

A Bírói és Államügyi Akadémia első évfolyama 1949. szeptemberében indult, 92 hallgató kezdte meg a tanulmányait, a második évfolyam két csoportban, 1950. november 6-án és november 22-én kezdődött. Minthogy az Akadémia célja egy, az új államrendet feltétlen hűséggel szolgáló bírói és államügyi kar kialakítása volt, ezért a végül felvételt nyert hallgatók előzőleg alapos rostáláson estek át. A válogatás legfőbb szempontjai a származás, a megelőzőekben végzett munka, a párt- vagy tömegszervezeti tagság voltak.

A Bírói és Ügyészi Akadémia hallgatóinak műveltsége és alapképzettsége erősen vegyes és hiányos volt, ezért az akadémisták tanulmányaik megkezdése előtt előkészítő tanfolyamon vettek részt, amely általános műveltségük szintjét volt hivatva emelni (az 1950/51. évi második tanfolyamot négyhetes, a tervezett harmadik évfolyamot hathetes előkészítő tanfolyam előzte meg).

Az 1950/51. évi Akadémia tananyaga általános ideológiai ismeretekből, általános állam és jogelméletből, továbbá a bírói és államügyi munkához szükséges jogi ismeretekből állt.

Időközben az igazságügy egész szervezetét átfogó reform terve is megszületett, a Politikai Bizottság 1950. okt. 19-én hozott határozata értelmében az igazságügy szervezetében strukturális átalakításokat és jelentős létszámcsökkentést kellett végrehajtani. A létszámcsökkentés lehetővé tette az "osztályidegen, aktív fasiszta és egyéb népidemokrácia-ellenes elemek" kiszorítását az igazságügy szervezetéből. Ugyanez a határozat döntött a teljes bírósági, ügyészségi apparátus átszervezéséről is. ("meg kell szüntetni a felesleges bírósági tanácsokat", ezek helyett bírálóból és népi ülnökökből álló tanácsok ítékezzenek, "felesleges bíróságok megszüntetése", "hiányzó bíróságok megszerzése").

A Politikai Bizottság két évvel később, 1952. máj. 22-i ülésén foglalkozott az 1950-s PB-határozat óta eltelt időszak eredményeivel. A határozat intézkedik az ügyészségek, bíróságok különböző beosztású és végzettségű dolgozóinak ("az apparátusban dolgozó káderek") rendszeres továbbképzéséről is.

Egy jelentés, amely az Igazságügyi Kollégium számára készült 1952. ápr. 2-án, részletesen foglalkozik az Akadémiát végzett ügyészek fejlődésével. Az első Akadémián végzetek közül 30-an, a második Akadémiáról 39-en kaptak ügyészi beosztást. Az "akadémista ügyészek" mellé instruktorkat állítottak, akik az "akadémistákkal" általában közös szobában dolgoztak, és az egyes ügyeket közösen oldották meg. Az "akadémisták" eleinte csak hallgattak tárgyalásokat, később az instruktork jelenlétében már tárgyaltak is könnyebb ügyeket. Néhány hónap elteltével már önállóan is vezettek egyszerűbb tárgyalásokat. "Az elvtársak igen élénkek a tárgyaláson, vádbeszédekben azonban az ügy jogi vonatkozásaival alig foglalkoznak, inkább politikai, ideológiai fejtegetésekbe bocsátkoznak, s hajlamosak a kisebb ügyek jelentőségét eltúlozni." "A legsúlyosabb nehézség ezekben a kádereknél főleg a fogalmazás, helyesírás terén mutatkozik, a vezetőknek és az instruktorknak a legkomolyabb észrevételük a fogalmazással és a helyesírással kapcsolatban van, de maguk az elvtársak is kivétel nélkül emiatt panaszkodnak."

A Bírói és Ügyészi Akadémia harmadizben 1952. febr. 15-én kezdődött el. Az előző évek tapasztalataiból kiindulva tematikájában bizonyos változtatásokat eszközöltek:

- Az előkészítő tanfolyam idejét négy hétről hat hétre emelték fel, a magyar nyelvtani ismeretek fejlesztésére ez idő alatt 96 órát szántak.
- Az ideológiai és jogi anyagot összekapcsolták (például proletárdiktatúra - alkotmány- és államigazgatási jog).
- A bírósági és ügyészségi gyakorlatot négy hétről hat hétre emelték fel

Az 1953-ra tervezett Akadémia megindítása körül nehézségek mutatkoztak, egy, az Igazságügyi Kollégium 1953. márc. 11-i ülésére készült beszámolóból tudjuk, hogy az Akadémia szervezése körül gondok merültek fel, a területi személyügyi megbízottaknak márciusra még nem sikerült kellő számú, az Akadémiára megfelelőnek mutatkozó "kádert javaslatba hozni". Az Adminisztratív Osztály Igazságügyi Alosztályának anyagában nincsenek további dokumentumok, amelyek arra utálnának, hogy ez a negyedik egyéves akadémiai képzés is megindult volna. A továbbiakban a régi, és az egyeteméről 1948. után kikerült jogászok tovább- és átképzésére helyeződött a hangsúly.

Források

Büntető bírói és államügyi akadémia létesítése

4.181/1949. (VIII. 6.) Korm. számú rendelet büntető bírói és államügyi akadémia létesítése tárgyában
(Közigazgatási rendszám: 2.030.)

A magyar köztársaság kormánya az 1946:XVI. tc. 1. -ában foglalt és legutóbb az 1949. évi 17. törvény 1. -ával meghosszabbított felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1.

Avégből, hogy az ítélőbírói és államügyi karnak a népi demokrácia szellemében való megújítása meggyorsítható legyen, lehetővé kell tenni, hogy népi származású dolgozók a büntető bírói és az államügyi feladatok betöltéséhez szükséges ismereteket és képzést - megfelelő társadalomtudományi előképzés után - az egyébként fennálló szabályoktól eltérően szerezhessék meg. Ebből a célból az igazságügyminiszter egyéves büntetőbírói és államügyi akadémiát (a továbbiakban: akadémia) szervez.

2.

(1) Az akadémia tanfolyamot a társadalomtudományi ismeretekre is kiterjedő négyhetes előképzés előzi meg. Előkészítésre azok bocsáthatók, akiknek jelentkezését az igazságügyminiszter elfogadta. Az, aki az előképzés eredményeképp a tanfolyam elvégzésére alkalmasnak mutatkozik, az akadémia hallgatójaként egy évig tartó szaktanfolyamra bocsáttatik.

(2) Aki az akadémia hallgatójaként az egyéves szaktanfolyamot elvégezte és az ennek befejezésekor rendszeresített vizsgát sikerrel kiállotta, erről oklevelet

nyer. Az oklevél az ítélőbírák és az államügyészek számára egyébként megszabott elméleti és gyakorlati képzés hatályával bír annyiban, hogy birtokosát az ítélőbírói és az államügyészi tennivalóknak büntető ügyekben való ellátására képesíti. Ehhez képest az ilyen oklevéllel rendelkező személy - a megkívánt többi törvényes kellék meglétében - ítélőbíróvá vagy államügyésszé nevezhető ki azzal, hogy hivatali működése az előbb említett körre terjedhet.

3.

A tanfolyam keretében gondoskodni kell arról, hogy a hallgatók büntetőjogból, a bűnvádi eljárási jogból, a bírói és az államügyészi szervezetre vonatkozó törvényes rendelkezésekből, a bírósági és az államügyészségi ügyvitel szabályaiból, valamint a büntető ügyek intézéséhez szükséges mértékben az egyéb jogi ismeretekből is olyan kiképzést nyerjenek, amely őket a büntető igazságszolgáltatásnak ítélőbírói és államügyészi minőségben való gyakorlására alkalmassá teszik.

4.

(1) Az akadémia élén az igazságügyminiszter által megbízott igazgató áll; az akadémia előadóit és egyéb személyzetét ugyancsak az igazságügyminiszter jelöli ki, illetőleg osztja be.

(2) Az akadémia tanulmányi és vizsgarendjét, továbbá a hallgatókra irányadó fegyelmi szabályokat az igazságügyminiszter állapítja meg.

(3) Az akadémia létesítésével és fenntartásával járó személyi és dologi kiadások fedezéséről az igazságügyi tárca költségvetésének keretében kell gondoskodni.

5.

A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba; végrehajtásáról az igazságügyminiszter gondoskodik.

(Magyar Köztársaság Kormányának rendeletei)

I. melléklet

Jelenleg 4 fajta bíróságunk van:	143 járásbíróság
	21 megyebíróság
	5 felsőbbbíróság és a
	Legfelsőbb Bíróság

A járásbíróságok eloszlása a következő:

114	jársban van	114 járásbíróság
8	jársban van	18 járásbíróság
18	jársban nincs	?
	Budapesten van	7
	Járs nélkül, városterületre illetékes /Kisújszállás, Karcag, Hódmezővásár, Békéscsaba/	4 járásbíróság
140	járs	143 járásbíróság
	6 járásbíróság nincs a járás székhelyén	

II.

A 19 megyében 21 megyei bíróság /törvényszék/ van. Bács-Kiskun megyében 2 megyei bíróság /Kecskeméten és Baján/ van, Komárom megyében nincs megyei bíróság. Budapesten 2 törvényszék van, külön büntető és külön polgári törvényszék.

A bíróságok illetékességi területe nem esik egybe a közigazgatási területekkel. A Nagybudapesthez csatolt peremvárosokra pl. a pestmegyei /Pestvidéki/ törvényszék illetékes.

III.

Felsőbíróság van Budapesten, Győrött, Pécsen, Debrecenben, Szegeden.

A Felsőbíróságnak megfelelő közigazgatási egysége nincs. Az egyfokú fellebbevitel folytán a Felsőbíróságokra nincs szükség. Fennállásuk bírói igazgatási és ítélkezési szempontból káros.

II. melléklet

Néhány jellegzetes eltávolítandó személy:

Dr. M. L., a Legfelsőbb Bíróság "kiváló munkás" bírja, erdélyi kommunista perek ítéltszerkesztő bírja volt.

Dr. M. S., legfelsőbb bírósági bír, ugyanannak az ötöstanácsnak volt tagja.

Dr. L. T., a budapesti főállamügyészség elnöke, az 1940-es években a budapesti ügyészségnél a kommunista ügyek előadója volt.

Dr. Z. K., a minisztérium törvényelőkészítési osztályán főelőadó, Törekynek volt hosszú időn keresztül titkára, ma is aktív ellenség.

Dr. R. L., a minisztérium költségvetési osztályának vezetője, klerikális beállítottságú fasiszta.

Dr. M. A., az ügyészi felügyeleti osztályról rövid idővel ez előtt került ki a felső bírósághoz, 1938-1943-ig, mint ötöstanács tag több kommunista perben ítélkezett.

Dr. S. Ö. a Legfelsőbb Bíróság másodelnöke, a jelenlegi vezetője, jobboldali szociáldemokrata.

Dr. B. B. legfelsőbb bírósági tanácselnök, jobboldali szociáldemokrata, volt államtitkár.

Dr. F. G., törvényszéki tanácselnök, jobboldali szociáldemokrata, volt belügyi államtitkár.

Dr. Sz. J., felsőbbbírósági tanácselnök, jobboldali szociáldemokrata, volt igazságügyi államtitkár.

III. melléklet

Az igazságügyi apparátus létszámcsökkentése

1.) A minisztérium létszámának csökkentése:

	jelenlegi	tervezett	csökkenés	%
	létszám			
miniszter, államtitkár	2	2		
fogalmazók	179	159	20	11

segédhivataliak, könyvelők	296	211	85	28
hivatalsegéddek, gépkocsivezetők	97	87	10	10
	574	459	115	20

Tanfolyam

Igazságügyminisztérium
Tanulmányi Osztály

Budapest, 1950. okt. 24.

Kedves Keleti elvtárs!

Az október 16-i levelében felvetett kérdésekre kissé késve ugyan, de ezúttal válaszolok.

Azok a szervezetek, amelyek az akadémiára vonatkozó javaslataikat nem közvetlen a Pártszervezet útján tették meg a kisebb pártszervezetektől eltekintve - elsősorban vidékiek - nem adtak Párt kádervéleményezést, miután Párt káderjellemzést csak Pártvonalra adnak. Ez az oka annak, hogy a legtöbb javaslatnál üzemi, szakszervezeti, DISZ vagy egy tömegszervezeti jellemzések, illetve javaslatok vannak.

Az akadémiára közvetlenül a Pártszervezetek csak azokat a javaslatokat küldték, amelyeket az utóbbi időben a Pártközpont káderosztálya utasítására küldtek.

Az akadémiára behívottakról Párt kádervéleményt az igazságügyi minisztérium Pártszervezete útján utólag kértük és egyrésze be is érkezett már.

Az akadémia két részben indul. Az első része november 6-án. Erre a tanfolyamra hívjuk be a honvédségi és a rendőrségi elvtársakat is, hogy a mi részünkről erre a tanfolyamra nem 100 elvtársat, hanem 7 elvtársat hívtunk be. Igyekeztünk a kiválogatásnál - a 77 elvtársnál a megadott szempontok szerint eljárni ami kisebb eltérésektől eltekintve meg is lett valósítva. Az esetleges eltérések oka, hogy már a november 22-én induló második tanfolyamra is figyelemmel voltunk.

A mi részünkről behívott elvtársak összetétele:

<u>Szociális származás:</u>		<u>Pártoktatás foka</u>	
munkás	37	alapfokú	9
dolg. paraszt	29	haladó	17
alkalmazott	3	2 hetes	3
értelmiségi	2	1 hetes	1
kisiparos	5	3 hetes	2
egyéb	2	4 hetes	2
		6 hetes	6
<u>Munkaszerinti megoszlás:</u>		2 hónapos	2
<u>munkás:</u>	51	4 hónapos	2
nehéziparban	20	3 hónapos egyéni	4
<u>paraszt:</u>		<u>Mozgalmi funkció:</u>	
Tszcs	5	járási, kerületi munkatárs	3
áll. gazd.	2	városi biz. tag	2
párt és tömeg		városi munkatárs	3
szerv.	4	Alapszervi titkár	4
egyéb foglalk.	5	Alapszervi vez. tag.	17
alkalmazott	10	népnevelő	15
értelmiségi	1	aktíva	5
<u>Párttagság kelte:</u>		tömegszervezeti munkát	22
MKP 1945	32	nem végez semmit	7
1946	6	<u>Házastárs tagsága:</u>	
1947	12	tag	24
1948	3	tömegszervezeti	18
MKP 1949	7		
MKP 1950	9		
Egyesüléstől			

Megjegyzés: a párttagság kelte címu rovatához. 1945-46-ig a volt átmenetileg Szoc. Dem. párt tagja. 1949-50-es évfolyamon belül leginkább tagjelöltek vannak. Egyesülések legnagyobb része munkás, egyrésze alapszervi titkár.

Az akadémiára javasoltak lényegében négy területről tevődnek össze:

1. Az igazságügyi apparátuson keresztül kapott elvtársak, ezek kisebb számban kerültek ki az igazságügyi apparátusból. Nagyobb számban népiülnökök soraiból. Azok közül az ülnökök közül, akik az ülnök munkájuk alapján erre alkalmasnak látszottak.
2. Az Országos Káderosztály közben járására kaptunk javaslatokat a házipari, a könnyuipari minisztériumtól, a DISZ-től és a vasasszervezettől.
3. Akik tudomást szereztek arról, hogy ilyen akadémia indul és jelentkeztek. Ezek nagyrésze-főleg a falusiak- tömegszervezeti, vagy falusi pártszervezeti javaslattal együtt jelentkeztek.
4. Üzemi, vagy kerületi pártszervezetek javaslata alapján.

Az előző háromnál általában kisebb pártszervezetektől eltekintve párt javaslatok nincsenek a már fent jelzett okok miatt.

Az akadémia vezetőségére vonatkozó végleges javaslatok valószínűleg holnap tudom csak megküldeni a miniszter, az államtitkár elvtársak, illetőleg a személyzeti osztály vezetőjével való végleges megállapodás után.

Elvtársi üdvözléssel:

/Nádas András/
oszt. vezető

(MOL-M-KS-276.f.-96.cs-6.őe.-15.d - Magyar Országos Levéltár- MDP iratok-Adminisztratív osztály-6. őrzési egység-15.doboz)

Tanrend

A Bírói és Ügyészi Akadémia
1950/51. évi második egyéves tanfolyamának
szervezete, anyaga és tanrendje

A jogi tanfolyamot 4 hetes előkészítő előzi meg. Kezdetre 1950. november hó 6-án, vége december hó 2-án lesz.

I. Az előkészítő tanfolyam anyaga:

1. Ideológiai ismeretek	4 előadás, összes óraszám: 3
2. Magyar (fogalmazás és helyesírás)	összes óraszám: 5
3. Történelem	3 előadás, összes óraszám: 2
4. Jogi alapfogalmak	4 előadás, összes óraszám: 2
5. Számtan	összes óraszám: 2
összesen:	14

Az egyes anyagok összeállítása az alábbi szempontok szerint történik:

- I. Ideológiai anyag: a 4 napon keresztül időszeru kérdéseket beszélünk meg. Pl. A SZOT munkájával kapcsolatos politikai bizottsági határozatot, Révai elvtársnak a helyi tanácsok választásával kapcsolatban tartott beszédét és egyéb anyagot.
- II. Magyar: Az előirányzott 50 órából 24 fogalmazásra, 26 pedig helyesírásra esik. Anyagát szaktanárok állították össze úgy, hogy az oktatásnál felhasznált példák politikai szempontból is jók és nevelőhatásúak legyenek.
- III. Történelem: A 3 előadásból egyet a cári Oroszország döntő eseményeiről, kettőt pedig Magyarország történetéről az I. világháborúig.
- IV. Jogi alapfogalmak: a) Az állam és a jog keletkezése. Magántulajdon, szocialista tulajdon. Alkotmány; b) Jogalany, jogtárgy és jogviszony. Jogképesség, cselekvőképesség; c) Jogforrások; (törvény, törvényerejű rendelet, rendelet) Meghozataluk és közzétételük; d) Jogágak. A büntetőjog felosztása, szerepe. A bírák és ügyészek feladata.

A 4 hetes előkészítő alatt a magyart 8 pedagógus tanár (minden szemináriumhoz egy-egy) és 4 számtan tanár adja le. A történelmet a Pártfőiskola felkért előadója. A többi anyagot pedig az iskola ideológiai, illetve jogi szemináriumvezetői adják le. Az előkészítőt kiértékelő összefoglaló fejezi be.

(MOL-M-KS-276.f.-96.cs.-6.őe.-15.d.-Magyar Országos Levéltár-MDP iratok-Adminisztratív osztály-6.őrzési egység -15.doboz)

III. melléklet

Az igazságügyi apparátus létszámcsökkentése

1.) A minisztérium létszámának csökkentése:

	jelenlegi	tervezett	csökkenés	%
	létszám			
miniszter, államtitkár	2	2		
fogalmazók	179	159	20	11
segédhivataliak, könyvelők	296	211	85	28
hivatalsegéddek, gépkocsivezetők	97	87	10	10
	574	459	115	20

2.) Ügyészségi alkalmazottak:

Ügyészek	357	337	20	5.6
fogalmazók	94	75	19	20
	451	412	39	8.6

3.) Bírósági alkalmazottak:

a.) Bírák

Bírák	1355	982	373	27
fogalmazók	711	560	151	21
	2066	1542	524	25.3

segédhivataliak

segédhivataliak	2515	2033	482	19
hivatalsegéddek	767	684	83	10
	3282	2717	565	17.2

Összesítés:

1.) a minisztérium	574	459	115	20
2.) ügyészségek	451	412	39	8.6
3.) bírák és fogalmazók	2066	1542	524	25.3
4.) segédhivataliak	3282	2717	565	17.2
5.) telekkönyvvezetők	357	320	37	10.3
6.) közjegyzők	166	166	?	?
Összesen:	6896	5616	1280	18.5

Az igazságügyi apparátus fenti létszámában nem szerepel:
a.) a fiatalok nevelőintézetét alkalmazottai 262
b.) a letartóztatóintézetét alkalmazottak 2354

Megjegyzés: A bírák számának Budapest és vidék közötti megoszlása:
A mai állapot szerint
az 1355 bíróból Budapesten van 542, vidéken van 813
a 711 fogalmazóból Budapesten van 258, vidéken van 453
2066 - 800 - 1266

A létszámcsökkenés után a tervezett
982 bíróból Budapesten lesz 330, vidéken 652
560 fogalmazóból Budapesten lesz 142, vidéken 418
1542 - 472 - 1070
csökkentés 328 (41%) 196 (15.7%)

Jelentés

Igazságügyminisztérium
Tanulmányi osztály

Készült a Kollégium részére.

Jelentés

a Bírói és Államügyési Akadémia 1952. február 15-től március 31-ig tartó előkészítőjének munkájáról.

Létszám: Az Akadémia február 15-én kezdődött meg a tanítás. A megnyitáskor 159 hallgató volt.

A hallgatók létszámának kiegészítése az előkészítő utolsó hetéig folyamatosan történt, de ugyanakkor néhány hallgató el is hagyta az Akadémiát. A legnagyobb létszám 194 fő volt jelenleg 187.

Az alábbi hallgatók kerültek eddig vissza régi munkahelyükre:

F. J. betegség és anyagi nehézség miatt,
J. K. anyagi okok miatt,
S. I. múltbéli jobboldali magatartása,
Cs. Gy. erkölcsi magatartása,
P. J. a tanultakat nem tudta megérteni,
D. J. gyenge tanulmányi eredmény és anyagi nehézségek,
C. L. minden áron vissza kíváncszott a termelő munkába
F. I. minden áron vissza kíváncszott a termelő munkába
D. V. 3 kisgyermekét nem tudta elhelyezni,
B. J. az anyagot nem tudta megérteni,
T. J. megjárdt a tanulástól,
T. L. a jogi pályához nem érzett kedvet,
a honvédség is visszahívott egy elvtársat, aminek az okát nem tudjuk.
Az Akadémiáról elvtársak között több volt olyan, aki előzetes bejelentés nélkül hagyta el azt. (D., K.)

Fegyelem: A fegyelem terén kezdettől fogva komoly hiányosságok vannak. Nem egy esetben előfordult, hogy szombat és vasárnap este egyik, másik hallgató erősen itilos állapotban tért vissza az Akadémiára. A havi szünnap alkalmával is megtörtént, hogy hétfő reggeli munkaidőkezdést a vidékről visszatérő elvtársak nem tartották be, délben, vagy másnap reggel jelentek meg. És előfordult az, hogy egyik-másik hallgató napközben a foglalkozás alól kivonta magát, előzetes bejelentés és engedély nélkül távozott. Ugyancsak az is megtörtént, hogy a Tanfolyamellátó Vállalat által egységesen megállapított kapuzárását, amely minden hallgatóra kötelező, nem tartották be, vagy a kapuzárás után a földszinti lakoszobák utcára néző ablakain keresztül az épületből kiszöktek.

A tanulási morál körül a hallgatók egy részénél még komoly hibák mutatkoznak. Különösen egyes honvéd elvtársaknál volt tapasztalható ez. A honvéd elvtársaknál mutatózó laza tanulási morálnak három oka van:

1. A honvédség részéről olyan hallgatókat is vezényeltek az Akadémiára, akiknek nem sok kedvük van ehhez a pályához.
2. Megszüntették részükre a szolgálati beosztás után járó illetményeket (Honvédelmi Minisztérium igazságügyi osztályától ennek rendezésére ígért van.)
3. Néhány élsportolót is vezényeltek az Akadémiára és nagyobb mérközések előtt 2-3 napra elviszik őket "rejtekhelyre" (utóbbiakat előreláthatólag a Testnevelési Főiskolára viszik át).

Az elégedetlenkedő elvtársak közül az egyik a saját szemináriumán belül a többi hallgatót is passzivitásra ösztökölte. (K. Z.)

Ennél a tanfolyamnál jelentkeztek olyan sajátos problémák, melyek az előző két évfolyamnál nem voltak tapasztalhatók, legalábbis ilyen mértékben. U.i. szombaton, vasárnap a korcsmázás erősen dívik. A női hallgatóknál pedig a táncszendevély és a szórakozni vágyás. A fentieknek két oka van: a hallgatók nagyrésze vidéki és nem tudják mivel töltsék el szabadidejüket. B. elvtárs nem csak maga, de több hallgatótársát is be szokta vinni a szombati, vasárnapi korcsmázásba, különösen a fiatalabbakat. B. magatartásával már az iskolagyulés is foglalkozott.

Két-három elvtársnál még tapasztalható az, hogy visszaszeretnének menni régebbi munkahelyükre.

A hallgatók nagyrésze azonban komolyan veszi a tanulást és azt kedvvel végzi.

A fegyelem megszilárdítása érdekében a fegyelmet leginkább bontó hallgatókkal szemben az iskola vezetősége, illetve a honvédség fegyelmi határozatot hozott. B.-t az iskolagyulés iskolai fegyelmissel részesítette, aki egyébként a legjobb hallgatók közé tartozik. (Tankörvezető)

Három honvéd hallgatót pedig a honvédség 20 napi szállításfogságra büntette. Ezzel az intézkedéssel a fegyelem terén a politikai munkával párhuzamosan javulás mutatkozott.

Tanulás: Az előkészítő alatt döntő mértékben az ú.n. általános muveltség tantárgyak szerepeltek (történelem, földrajz, magyar). E tantárgyak előadói középiskolai tanárok voltak. (15)

A legeredményesebb munkát a magyar tanárok végezték, akik a t hét alatt viszonylag jelentős eredményt értek el. Munkájukat politikai munkának tekintették és óráikat igyekeztek politikai tartalommal is megtölteni.

A történelem tanárok munkája több kívánni valót hagyott maga után. Előadásai nem járultak eléggé ahhoz, hogy a hallgatók a magyar nap történetét helyesen tudják értékelni. P.I. Hunyadi Jánosról arról beszéltek, hogy zsoldosvezér volt, vagy a Rákóczi-féle kuruc szabadságharcok elbukásának egyik okát abban jelölték meg, hogy a kuruc-felkelés nem kapott megfelelő francia segítséget és támogatást.

A földrajz tanárok munkája is hiányosságot mutatott. A legtöbbször mechanikus, leíró földrajzként adták elő tárgyaikat. Ezeket a tárgyakat a hallgatók egyrésze nem vette komolyan, különösen kezdetben. Később bizonyos magatartásbeli változás következett be az előző évfolyamon végzett hallgatók hatása alatt is, akik közül többen szabadidejükben meglátogatták az Akadémiát és a hallgatókkal a tanulás kérdéseiről beszélgettek.

A volt hallgatók ezen látogatásait részben tervszeruen szerveztük meg, akiket megkértünk, hogy menjenek fel az Akadémiára ezekről a kérdésekről az elvtársakkal beszélgetni.

Az előkészítő alatt négy ideológiai előadás, illetőleg szeminárium volt. Ezek a szemináriumok a hallgatók ideológiai képzettségéről igen változó képet mutattak. A hallgatók kisebb részénél az egyes anyagok feldolgozása semmiféle nehézséget nem okozott, nagyobb rész is több kisebb nehézséggel az anyagot helyesen tudta feldolgozni, akik nem, vagy alig vettek pártoktatásban részt és Pártunk sajtóját sem olvasták rendszeresen, azoknál nagyobb nehézségek voltak. A hallgatók közötti ideológiai képzettség aránytalanságát mi sem mutatja jobban, mint az, hogy van olyan közöttük, aki kerületi elméleti tanácsstag volt (K. Gy.) és olyanok is vannak, akik legfeljebb csak tömegszervezeti oktatásban vettek részt.

Az előkészítő kezdetén erősen apolitikus légkör volt. E téren az előkészítő végére komoly változást sikerült elérni, de még ma sem eléggé politikai. Ennek a nem kielégítő politikai légkörnek az oka az, hogy a hallgatók között jelentős számban vannak fiatal, kellő mozgalom tapasztalatokkal nem rendelkező párttagok és tagjelöltek, emellett 25 pártönkívvüli is, akiknek nagy része honvédhallgató.

Az előkészítő ideje alatt 3 előadásban foglalkoztunk az általános jogi alapfogalmak kérdéseivel. Ezek az előadások jelentős mértékben hozzájárultak ahhoz, hogy a hallgatók a jog kérdéseikhez közelebb kerüljenek és azt az egyszerűen paragrafus-tömeggnek tekintik. Ezek az előadások komoly mértékben járultak ahhoz, hogy az előkészítő után kezdődő jogi anyagot komolyan vegyék.

Az előkészítő egyrésze egybeesett a magyar-szovjet barátsági hónap szovjetjogi előadásaival. A Budapesten tartott előadásokra majdnem minden alkalommal az Akadémia hallgatóit is elvittük, azzal a céllal, hogy ezeken az előadásokon keresztül is felkeltsük a jogi kérdések iránti érdeklődésüket.

Az iskolavezetőség munkája: Az iskola vezetősége jelenleg 17 főből áll. ezek közül egy elvtársnő (H. J.) a Belügyminisztériumtól van.

Az iskolavezetőségen belül 9 jogi és 5 ideológiai szemináriumvezető van.

Ebben az évben az Akadémia vezetőségét jelentős mértékben felrészítettük, 8 elvtársat a régi iskolavezetőségből leváltottunk (J., U., H., Sz., M., V. S., V. L., N. S.) és helyettük 8 új elvtársal egészítettük ki az iskola vezetőségét (H. J., H. T., S. I., Cs. J., Cs. L., M. I., P. D., L. S.).

A vezetőség 17 tagja közül öten az előző Bírói és Államügyész Akadémiáról kerültek ki, ezeken az elvtársakon kívül egy esti egyetemet végzett munkáskáder ügyész (M. elvtárs) van.

Az Akadémia vezetősége jelenleg sokkal egységesebb, mint az előző két évfolyamon volt. A jogi szemináriumvezetők politikailag felfejlődtek és ma a politikai színvonaluk, ideológiai képzettségük általában eléri, sőt egyik-másik ideológiai szemináriumvezetőt túlszárnyalja.

Ez következménye annak, hogy az elvtársak rendszeresen, lelkiismeretesen résztvesznek a párt-káderoktatásban.

Az Akadémia vezetése azonban teljesen kapkodó, tervszeretlen. Kiss elvtársnő képtelen egy ilyen nagyszámú iskolavezetőséget irányítani és kézbe tartani. Nem támaszkodik az iskolavezetőség egészére munkájában, hanem legfeljebb 1-2 elvtársat von be azoknak a kérdéseknek a megtárgyalásába, amelyek az egész iskolát érintik. Így az iskola vezetőségének nagyrésze számtalanszor döntő és fontos kérdésekben teljesen tájékozatlan.

A Párt határozatát K. elvtársnővel kapcsolatban még nem tudtuk végrehajtani, aminek oka: a Párt oktatási osztályától, Sz. elvtársnőtől kapott ígéret, hogy K. elvtársnőt más területre viszik át, még nem történt meg.

Anyagi kérdések: A hallgatók illetményeit a Népgazdasági Tanács rendeletének megfelelően állapítottuk meg, egy-két esetben azonban a rendeletről el kellett térnünk. Ennek oka az: elvont tartottuk szem előtt azt, hogy egyetlen egy hallgató se kaphasson nagyobb illetményt, mint amelyet majd kaphat az Akadémia elvégzése után bírói, vagy ügyészi beosztásban. Ugyanakkor van olyan hallgatónk is (I. P.), aki átlag az üzemből havonta közel 2.000 Ft-ot keresett és legfeljebb 484 Ft-ot kaphatott volna, ami indokolatlan nagy anyagi hátrányt jelentene. Ennél az elvtársnál 800 Ft kiegészítést adtunk a miniszter elvtárs hozzájárulásával. Illetmény-megállapításainkkal szemben néhányszor történt észrevétel az érdekeltek részéről, ahol ez indokolt volt, módosítottunk. Egy-két hallgatónál az illetmény-megállapítással szemben még mutatkoznak kifogások, azonban ezeknél változtatni nem tudunk, mert legmagasabb összeg, melyet kifizethetünk az eredeti fizetés. A legalacsonyabb keresetu elvtársaknál családi helyzetüktől függetlenül, ezen változtatni nem tudunk.

Egyéb: Az egyik tatabányai bányász-hallgató elvtárs javaslatára az Akadémia hallgatói és vezetősége felszabadulásunk ünnepére április 3-án lementek a tatabányai bányába dolgozni.

Az elvtársak a Tatabányai Tröszt vezetőségének teljes megelégedésére végezték a bányában a munkát. A Tröszt vezetősége ezért a munkáért 10.000 Ft-t fizetett ki. Ebből az összegből fedeztük az utazás és az élelmezés költségeit. Ezen kiadások levonása után is több, mint 1000 Ft az az összeg, amely megmaradt. Ebből az összegből az Akadémia vezetősége a legjobban dolgozó elvtársakat könyvjutalommal részesítette. A 189 elvtársból, aki a bányába lement dolgozni, 24 elvtársat külön kiemelt a Tröszt vezetősége, mint akik különösen jó munkát végeztek.

Az Akadémia további munkájának megjavítására a következőket valósítjuk meg:

A legsürgősebben leváltatjuk a Párt Oktatási Osztályával az Akadémia jelenlegi vezetőjét.

A politikusabb légkör fokozottabb megteremtésére Pártunk sajtóolvasását állandóvá tesszük és fokozzuk.

Az állandó fegyelmessérről szemben a legerélyesebben fellépünk és ha kell eltávolítjuk őket.

Az Akadémián egy gépiró adminisztrátor elvtársnő van, aki egymaga ezt a feladatot elvégezni képtelen. Ezért szükségesnek látszik még egy ilyenirányú állás rendszeresítése.

Néhány elvtárs nagyon kevés fejlődést mutatott eddig, akiknél kevés remény van arra, hogy az Akadémia tananyagát megfelelően el tudják sajátítani. Ezek G. I., N. I., B. P., M. L., A. I., K., G. J. Ugyancsak a honvédség részéről is van néhány ilyen elvtárs és a belügytől egy elvtárs. Ezek közül nyilvánvaló néhány elvtársnál kezdeti nehézségekről van szó, később fel fognak tudni fejlődni, de egy részüket helyesebb, ha visszaküldjük a régebbi munkahelyükre.

Budapest, 1952. április 12.

(MOL-M-KS-276.f.-96.cs.-136.öe.-23.d.-Igazságügyi Kollégium-1952. április 16. - Magyar Országos Levéltár-MDP iratok-Adminisztratív osztály-136. őrzési egység-23.doboz-Igazságügyi Kollégium-1952. április 16.)

A jogi tanfolyam anyaga

1.) Ideológiai ismeretek	36 (kétnapos) előadás
2.) Általános állam és jogelmélet	7 (egynapos) előadás
3.) Alkotmány és közigazgatási jog	7 (egynapos) előadás
4.) Bírósági- ügyészségi szervezet	5 (egynapos) előadás
5.) Anyagi büntetőjog (ált. rész)	16 (egynapos) előadás
6.) Anyagi büntetőjog (különös rész)	30 (egynapos) előadás
7.) Bunvádi eljárásjog	28 (egynapos) előadás
8.) A polgári jog alapjai	12 (egynapos) előadás
9.) Büntetésvégrehajtási jog	8 (egynapos) előadás
10.) Katonai büntetőjog	5 (egynapos) előadás
11.) Szövetkezeti és munkajog	7 (egynapos) előadás
12.) Gyakorlat	68 (egynapos) előadás
összesen:	208, illetve 244 előadás/nap

Az oktatás, tekintettel a magas létszáma, 2 párhuzamos tagozatban folyik. Általában ugyanazok az előadók adnak elő, mindkét tagozatban s ezt a tanrend megfelelő összeállításával biztosítottuk. Kívételt képez az anyagi büntetőjog általános és különös része, amelyet külön-külön előadó tart.

Az egyes anyagok előadói és témavázlata a következő:

1.) Ideológiai ismeretek

I.

A marxizmus-leninizmus alapvető elvi kérdései.

- 1.) Társadalmi formák fejlődése /történelmi materializmus alapkérdései/
- 2.) Marxista-leninista államelmélet /polgári dem. állam/
- 3.) Tőkés kizsákmányolás /klasszikus kapitalizmus/
- 4.) Az imperializmus lenini elmélete. A kapitalizmus általános válsága /fasiszta állam/
- 5-6.) A marxista-leninista párt.
- 7.) A proletárdiktatúra államrendszere, a népi demokrácia mint a proletárdiktatúra formája.
- 8.) A népi demokrácia fejlődése.
- 9.) A Párt a proletárdiktatúra rendszerében.
- 10.) A Nagy Októberi Szocialista Forradalom.
- 11.) Tanácsköztársaság 1919.

II.

A szocializmus építése városban és falun

- 12.) A szocialista gazdaság rendszere, a szocializmus építésének problémái /3 napos előadás/
- 13.) A szocialista iparosítás, a sztalin 5 éves tervek.
- 14.) A munkásosztály felelőssége a szocializmus építésében.
- 15.) A Bolsevik Párt harca a mezőgazdaság kollektivizálásáért /munkás-paraszt szövetség/
- 16.) Az MDP paraszt politikája.
- 17.) Szövetkezeti mozgalmunk időszere kérdései.

III.
Nemzetközi munkásosztály harca a két világháború között

- 18.) A munkásosztály a fasizmus-ellen. Lipcsei per.
- 19.) MKP harca a Horthy fasizmus és a jobboldali szociáldemokraták árulása ellen.
- 20.) A Rákosi per tanulságai.

IV.
Szovjetunió a béketábor élén

- 21.) A második világháború. Igazságos és igazságtalan háború.
- 22.) A Szovjetunió negyedik 5 éves terve. A nagy természetátalakító terv
- 23.) Népidemokráciák.
- 24.) A népidemokráciák kulturális problémái.
- 25-26.) A Szovjetunió a béketábor élén az imperialisták ellen. Nemzetközi békemozgalom.
- 27-28.) Nemzeti és gyarmati kérdés.

V.
Imperialista behatolás

- 29.) A Szovjetunió harca a trockizmus ellen.
- 30.) Titó az imperializmus ügynöke, behatolás a népi demokratikus országokba.
- 31.) Jobboldali szociáldemokraták a béke ellenségei.
- 32.) A Vatikán és a klerikális reakció a haladás ellen.
- 33.) Harc a burzsoá ideológia ellen.

VI.
Tudományos világnézet

- 34.) Tudomány és vallás.

2.) Általános állam és jogelmélet
Előadó: dr. Sz. I.

- 1.) Az állam és jog keletkezése. A jog és az állam. A jog és az osztályok. A jog fogalma.
- 2.) A jog és társadalmi funkciói.
- 3.) Jogrendszer. A jogrendszer tagozódása.
- 4.) A Szovjetunió jogrendszere.
- 5.) A Szovjetunió jogrendszere.
- 6.) A népi demokráciák jogfejlődése.
- 7.) A népi demokráciák jogfejlődése.

3.) Alkotmány és közigazgatási jog
Előadó: dr. B. O.

- 1.) Az alkotmány fogalma. A magyar alkotmányjogi helyzet történeti áttekintése.
- 2.) A Magyar Népköztársaság Alkotmánya és jelentősége. Az államszervezet vázlatja.
- 3.) Választási alapelvek. A törvényhozás és a végrehajtás.
- 4-5.) A helyi tanácsok és jelentősége és az államigazgatás személyzeti kérdései.
- 6.) Emberi jogok. Állampolgári jogok és kötelességek. Külföldiek.
- 7.) A Szovjetunió államigazgatása, a szovjetek.

4.) A bírósági és ügyészségi szervezet
Előadó: dr. Á. P.

I.
Bevezető ismeretek. /Igazságszolgáltatás és közigazgatás szétválasztása./ A közigazgatási hatóságok szerepe az igazságszolgáltatásban. Rendes és különbíróóságok. A nép részvétele az igazságszolgáltatásban. Büntető és polgári törvénykezés.

II.
A rendes bíróságok és ügyészségek szervezete jelenleg és az Alkotmány szerint. A Legfelsőbb Bíróság elvi irányító hatásköre.

III.
Köztisztviselő fogalma. A köztisztviselői állás elnyerésének módjai és feltételei, különösen a bírói és ügyészi kinevezés jelenleg /1949:9 tvr./ és az Alkotmány szerint. A bíróságok és ügyészségek személyzete. Állandó bírósági megbízottak /tolmácsok, szakértők, stb./. Együttalkalmazást kizáró okok. Áthelyezés. Illetmények, a bírói és ügyészi külön státus. A közszolgálati alkalmazás megszüntetésének módjai. Nyugellátás.

IV.
A közszolgálati alkalmazottak, különösen a bírák és ügyészek kötelességei a) Alkotmány 41-42.. b) feljebbvalói utasítások teljesítése, c) hivatali titoktartás, d) munkafegyelem, e) felekkel való helyes bánásmód, f) a bírák és ügyészek szakmai továbbképzése (38/1950. M.T. sz.r.) a bírói függetlenség.

V.
Felügyeleti és fegyelmi jog. A felügyelet általában. A közvetlen, felsőbb és a felügyeleti hatóság. Időszaki és rendkívüli felügyeleti vizsgálatok. A felügyeleti jogkör érvényesítésének módja. Felügyeleti eljárás (Vizsgálat) során tehető intézkedések. (1491) 1891. I.M.E. sz. rendelet (B.Ü.SZ.) 86..) Az igazságügyminisztérium szerepe a felügyelet gyakorlásánál. A bírák és egyéb közszolgálati alkalmazottak fegyelmi felelőssége. Az 193? III. tc. és a 159/1950. M.T. sz. rendelet párhuzamba állítása. A fegyelmi vétség fogalma, a fegyelmi büntetések, fegyelmi eljárás. Rendbírság. Kártérítési felelősség. Az ügyvédek feletti felügyelet.

5.) Az anyagi büntetőjog általános részének
témavázlata
Előadó: dr. D. G. és dr. O. V.

- 1.) A büntetőjog fogalma és feladata. A büntetőjog keletkezése és osztálytermészete. A büntetőjog fejlődése. A szocialista büntetőjog. A magyar büntetőjog fejlődése.
- 2.) A büntetőjog forrása. A Btk. felosztása. A büntető törvények értelmezése, magyarázatuknak politikai és jogászai alapelvei. A büntetőjogszabályok időbeli és területi, valamint személyi hatálya. (Btá. 2-7. .) A kiadatás (Btá. 8.)
- 3.) A buncselekmény fogalma és osztálytermészete. A burzsoá buncselekmény fogalom kritikája és meghatározása a Btá.-ban. (Btá. 1..) A bunözés okai. A társadalmi veszélyesség szerepe a Btá.-ban.
- 4.) A buncselekmény általános elemei. A buncselekmény alanya és tárgya. A bunösség, szándék és gondatlanság (Btá. 12..) A célzat és indító ok.
- 5.) A cselekmény. Tevéleges és mulasztási cselekmény. A cselekmény helye és ideje. Az eredmény. Az oksági kapcsolat.
- 6.) A büntethetőség. Ennek akadályai. A gyermekkor és fiatalkor. Elmebetegség, öntudathány.
- 7.) Kényszer és fenyegetés. Ténybeli tévedés. Téves feltevés. Jogos védelem és végszükség.
- 8.) A magánindítvány és intézményének okai. Hiányának következményei. Halál, elévülés, kegyelem (Btá. 21, 23, 24-27..)
- 9.) A befejezett buncselekmény fogalma. Kísérlet, előkészületi cselekmény. (Btá. 17, 18, 19. .)
- 10.) Részesség. A cselekmény elkövetője, tettese, felbujtója és bunsegéde. (Btá. 20..)
- 11.) Az egység és többség fogalma, összbüntetés (Btá. 57-62..)
- 12.) A büntetés fogalma. A büntetések osztálytermészete és feladatai. A büntetések története.
- 13.) A büntetések rendszere a Btá.-ban. Fő és mellékbüntetések. Javító-nevelő munka és biztonsági őrizet. (Btá. 30-49..)
- 14.) A büntetés kiszabása. Célja. Enyhíthő szakaszok. Beszámítás. Feltételes felfüggesztés. Összbüntetés kiszabása. (Btá. 50-62..)

- 15.) A rehabilitáció.
- 16.) A kihágásokra vonatkozó rendelkezések. Sajtóbüntetőjog. A fiatalokúakra vonatkozó rendelkezések.

6.) A Btk. különös részének tematikája
Előadók: dr. T. I. és dr. R. I.

- 1.) Gyilkosság, szándékos, indulatos emberölés.
- 2.) Gyermekeklés, magzatelhajtás, gondatlanságból okozott emberölés.
- 3.) Testi sértés.
- 4.) Veszélyeztető cselekmények, mérgezés, közegészség elleni cselekmények
- 5.) Lopás
- 6.) Rablás, zsarolás és jogtalan önbíráskodás.
- 7.) Sikkasztás, zártörés, zártöréses sikkasztás.
- 8.) Hutlen kezelés, jogtalan elsajátítás.
- 9.) Orgazdaság, bunpártolás.
- 10.) Csalás.
- 11.) Közokirathamisítás, magánokirat-hamisítás.
- 12.) Vagyonrongálás, vaspályák, hajók, távírdák megrongálása és egyéb közveszélyű cselekmények.
- 13.) Gyújtogatás, vízáradás okozása, fogolyszöktetés.
- 14.) Hivatali sikkasztás és Btk. 471-481.-ában írt buncselekmények.
- 15.) Vesztegetés, tiltott ajándékozás, befolyással üzérkedés.
- 16.) Hivatali titok megsértése, titok tiltott felfedése, ügyvédi buncselekmények.
- 17.) Személyes szabadság megsértése közhivatalnok és magánszemélyek által, levél és távirati titok megsértése.
- 18.) Magánlaksértés, pénzhamisítás.
- 19.) Hamis tanúzás, hamis vád.
- 20.) Szemérem elleni buncselekmények.
- 21.) Rágalmazás és becsületsértés, hatóság előtti rágalmazás.
- 22.) Magánindítvány, valóság bizonyítása és egyes büntetlenségi esetek a rágalmazásnál.
- 23.) Az 1914:XL.tc.-ben írt buncselekmények.
- 24.) A dem. államrend és Népköztársaság védelméről szóló 1946:VII.tc.
- 25.) A termelőszövetkezeti csoportok tagjai és vagyonuk fokozott büntetőjogi védelméről. A társadalmi tulajdon fokozott védelme.
- 26.) Tiltott határátlépés, lőfegyverek tartásával kapcsolatos buncselekmények. Hutlenség.
- 27.) Fizetési eszközökkel elkövetett visszaélések.
- 28.) Árdrágító és a közellátás érdekét veszélyeztető buncselekmények.
- 29.) A tervgazdálkodás büntetőjogi védelme.
- 30.) Közveszélyes munkakerülés.

7.) A bűnvádi eljárásjog témavázlata
Előadó: dr. A. G.

- 1.) Büntetőeljárás, anyagi büntetőjog, büntető eljárási jog, a büntető eljárás főbb rendszerei, eljárásjogi alapelvek, eljárásjogunk kútfői, a bp. időbeli, területi, személyi, tárgyi hatálya és ált. rendelkezések.
- 2.) Bíróságok, kizárási-mellőzési okok, a büntető bíróságok szervezete, legfelsőbb bíróságok elvi döntései, rendkívüli bíróságok.
- 3.) A vádló, a vádképviselet fő alakjai, ügyészségek, ügyészi szervezet, kizárási és mellőzési okok az ügyésznél, az ügyészség és rendőrség szerepe a nyomozásnál, a vádemelés, vádképviselet megtagadása, vádelejtés, a vád megváltoztatása.
- 4.) A sértett jogai vádképviselet megtagadása, vagy vádelejtés esetén, a sértett magánjogi igényének érvényesítése, a védelem.
- 5.) Hatáskör és illetékesség és ezekkel kapcsolatos jogszabályok, eljárás hatásköri vagy illetékességi összeütközés esetén.
- 6.) Az eljárás megindulása, feljelentés, magánindítvány, felhatalmazás, ?vázat.
- 7.) A nyomozás és ennek során az államügyészség, ill. az államrendőrség letartóztatási és kényszerintézkedési joga. A nyomozás megszüntetése és befejezése.
- 8.) A bizonyítás alapelvei, -tanuk.
- 9.) Szakértők, bírói szemle, terhelt nyilatkozata.
- 10.) Lefoglalás, házkutatás, személyi motozás.
- 11.) Az előzetes letartóztatás elrendelése, meghosszabbítása és megszüntetése a büntető eljárás során; az ezzel kapcsolatos perorvoslatok.
- 12.) A vádirat és vádindítvány.
- 13.) Eljárás vádirat nélkül.
- 14.) A tárgyalás előkészítése, nyilvánosság a tárgyaláson, közlési tilalom
- 15.) A tárgyalás a vádlottak kihallgatásának befejezéséig.
- 16.) A bizonyítási eljárás a tárgyaláson.
- 17.) Az okirati bizonyítás, vádbeszédek.
- 18.) Végindítványok, eljárás a tárgyaláson elkövetett buncselekmények esetén.
- 19.) A tárgyalási jegyzőkönyv és ítélet, illetőleg a bíróság egyéb érdemi határozata.
- 20.) Tettazonosság. Felmentő ítélet. Az ítélet kihirdetése és azt követő bírói cselekmények.
- 21.) Fellebbezés az ítélet ellen.
- 22.) A fellebbezési eljárás.

8.) A polgári jog alapjai
Előadó: dr. E. G.

- 1.) A polgári jog fogalma, tárgya és rendszere. A társadalmi formák és a magánjog fejlődése.
- 2.) Jogtárgy, jogviszony. Cselekvőképesség, jogképesség.
- 3.) Jogügyletek, jogellenes magatartás.
- 4.) A birtok és a tulajdon fogalma. A személyi tulajdon, szocialista tulajdon.
- 5.) A tulajdonjog megszerzése és megszüntetése. Szolgalmak, zálogjog.
- 6.) A kötelelem fogalma és keletkezése. A kötelelem alanyai, tárgya. Megerősítése és módosulása. A kötelelem megszűnése.
- 7.) Adásvétel. Használati kötelelmek. Kártérítés és alaptalan gazdagodás.
- 8.) Vegyes kötelelmek.
- 9.) Házassági jog (köteléki és vagyonjog). Rokonság-sógorság.
- 10.) Gyámság és gondnokság.
- 11.) Örökjog (törvényes és végrendeleti öröklés.)
- 12.) A polgári jog fejlődésünk útja.

9.) Büntetésvégrehajtási jog

Anyagát a jogszabályi rendezés után állítjuk össze.

10.) Katonai büntetőjog
Előadó: dr. B. M.

- 1.) Eljárásjog (hatásköri és illetékességi kérdések).
- 2.) A katonai büntetőjog alapelvei.
- 3-5.) Katonai Btk-ban meghatározott buncselekmények.

11.) Szövetkezeti és munkajog
Előadó: dr. Cs. G.

A munkajog tárgya és alapelvei. Fejlődése és jogforrásai. A munkaviszony tartalma.
A kollektív szerződés. Munkaügyi szervek. A munkaviszony megszűnése. Munkaügyi jogviták.
A Szovjetunió munkajogának alapelvei.

A szövetkezetek célja és feladata, jogi szabályozása (2 előadás)
Az önálló termelőszövetkezetek és jelentősége.
Szervezeti jogfejlődésünk útja.

Iratszerkesztési előadások
"Gyakorlat" keretében
Előadók: az Akadémia jogi szemináriumvezetői

I. Előadás.

Szóbeli feljelentésről jegyzőkönyv felvétele.

II. Előadás.

Vádképviselőlet megtagadása.

III. Előadás.

Nyomozás elrendelése, kiegészítése (pótnyomozás), áttétel.

IV. Előadás.

Nyomozás megszüntetése, áttétel (nyomozás után).

V. Előadás.

Jegyzőkönyv helyszíni szemléről, lefoglalásról, házkutatásról.

VI. Előadás.

Előzetes letartóztatás elrendelése, meghosszabbítása, megszüntetése. Rendelvény-.

VII. Előadás.

Vádindítvány.

VIII. Előadás.

Vádirat.

IX. Előadás.

Tárgyalás kituzése. Elővezető parancs. Pénzbüntetéssel idézés.

X. Előadás.

Tárgyalási jegyzőkönyv.

XI. Előadás.

Jogerős elsőbírósági marasztaló ítélet. (T.e. 113..)

XII. Előadás.

Fellebbezett elsőbírósági marasztaló ítélet indokolással.

XIII. Előadás.

Felmentő ítélet az elsőbíróságon.

XIV. Előadás.

Végindítvány. Eljárás megszüntetése a tárgyaláson (Bp. 323.); Eljárás megszüntetése a T.e. 125.-a alapján.

XV. Előadás.

Indítvány összbüntetés kiszabása iránt. Összbüntetést kiszabó ítélet.

XVI. Előadás.

Kijavító végzés. Jogerősítő végzés. Büntetőparancs.

XVII. Előadás.

Újrafelvételi indítvány. Újrafelvételt elrendelő végzés.

XVIII. Előadás.

Nyomozólevél, személyleírás-körözés, elfogatóparancs, figyelőlap.

(MOL-M-KS-276.f.-96.cs.-6.őe.-15.d.- Magyar Országos Levéltár-MDP iratok-Adminisztratív osztály-6.őrzési egység-15.doboz)

Javaslat az igazságügyi apparátus átszervezésére

Adminisztratív Osztály
Igazságügyminisztérium

Szigorúan bizalmas!

Javaslat
az igazságügyi apparátus átszervezésére

I.

Az Igazságügyminisztérium és az igazságügyi apparátus mai szervezetében és személyi összetételében nem felel meg a követelményeknek. Az igazságügy vezetés felszabadulásunk után a legutóbbi időkhöz ellenséges kézen volt. Ries István és környezete a legszükségesebb változtatásokat is csak vonakodva vagy egyáltalában nem hajtotta végre. Így az igazságügyi apparátus erősen lemaradt a népi demokrácia általános fejlődése mögött. Sürgős átszervezésre szorul, hogy a proletárdiktatúra igazságszolgáltatására háruló feladatok ellátására képessé tegyük.

A jelenlegi apparátus legfőbb hiányosságai:

- Az igazságügyi apparátus személyi összetétele nagyjában a régi. A horthysta, ellenforradalmi bírák és ügyészek eltávolítása a régi apparátusnak csak kis részét érintette. A bírói és ügyészi karban, valamint a minisztérium tisztviselői karában aktív fasiszták is meghúzódnak. Az igazságügyi szervezetbe a felszabadulás után bekerültek túlnyomó része régi kispolgári ügyvéd, és Riesék által behozott jobboldali szociáldemokrata. Ez a túltengő bürokrácia mellett a korrupció növekedésére is vezetett. Munkáskáder a bírói és ügyészi karba a legutóbbi időkhöz egyáltalán nem került.
- Az igazságszolgáltatási apparátus lényegében ma is a régi bürokratikus, antidemokratikus, nehézkes szervezet. A munkásbírák és népi ülnökök bevonása a büntetőbíráskodásba ezen csak keveset tudott változtatni. A bírósági szervezet sem egészében, sem részleteiben nem idomul az ország közigazgatási szervezeti felépítéséhez [\(lásd: I. melléklet/ \[2\]](#)). Az Alkotmány által előírt bírói és ügyészi szervezet felállítása a legutóbbi időkhöz nem került napirendre.
- Az igazságügyi apparátus túlméretezett. Az apparátusban bunős aktatologatás folyik, virul a kispolgári semmittevés. A polgári peres ügyek lényeges csökkenése, a feleslegesen fennálló négyféle bíróság közül a felsőbíróság megszüntetése, az ügyvitel egyszerűsítése a személyi létszám lényeges csökkentését teszi lehetővé.
- Az igazságügyi apparátus elszakadt az élettől. Ez megmutatkozik mind a jogszolgáltatás, mind a jogalkotás terén. A jogi oktatás, a káderutánképzés sem felel meg a követelményeknek. A káderutánképzést különösen megnehezíti, hogy a mai rendszer szerint a középiskola elvégzése után legalább nyolc esztendő szükséges a bírói képzés megszerzéséhez.

II.

A legsürgősebben biztosítani kell, hogy az igazságügyi apparátus a szocializmust építő dolgozó nép hathatós fegyverévé váljon az ellenséggel vívott harcban. Az igazságügyi apparátusnak az Alkotmány szellemében, a Párt vezető és irányító erejére támaszkodva, a Szovjetunió jogrendszerét, jogalkotását és tapasztalatait szem előtt tartva, a proletárdiktatúra fokozott védelmét és erősödését kell szolgálnia,

ezért

1. az igazságügyi apparátusból azonnal el kell távolítani mindazokat, akik a Horthy-rendszer politikai ítélkezéseiben résztvettek, exponálták magukat, vagy egyébként megbízhatatlanok, /lásd: II. melléklet/. El kell bocsátani a jobboldali szociáldemokratákat, a kispolgári és egyéb alkalmatlan elemeket. A túlméretezett apparátusban jelentős létszámcsökkentést kell végrehajtani összekapcsolva az ellenséges elemek eltávolításával. Az apparátusban dolgozó 6896 fő 1280 fő eltávolításával 5616-ra csökkentendő, /lásd: III. melléklet/, határidő: 1950. november 30.

A kulcs állásokat politikailag megbízható, szakmailag megfelelő párttagokkal kell betölteni. Irányt kell venni a munkáskáderek vezető helyekre való beállítására. Meg kell javítani a bírósági és ügyészségi fogalmazók, fiatal bírák részére rendezett tanfolyamokat, és az itt kivált legjobb fogalmazókat és bírákat előléptetve, megfelelő posztokra kell állítani. A demokratizált igazságügyi szervezet munkatársait közelebb kell hozni a dolgozó lakossághoz, biztosítani kell a helyi pártvezetetekkel, a tanácsokkal való szoros együttműködést. Az apparátus folyamatos felújítására gondoskodni kell megfelelő káderutánpótlásról. A büntetőbírói és ügyészi akadémia minisztertanácsi rendelettel bírói és ügyészi akadémiaivá szervezendő át, hogy az új tanfolyamot elvégző 200 főnyi hallgató bírósági vezetővé is kinevezhető legyen. /A rendelettervezet készen van./ A Tudományegyetemen most utolsó évüket hallgató jogászok közül a legjobbak számára lehetővé kell tenni, hogy legkésőbb 1951. márciusában záróvizsgáikat letehessek, s így az apparátusba felvehető legyének.

Az új fiatal káderek megfelelő felhasználása céljából egységes bírói és ügyészi vizsga helyett minisztertanácsi rendelettel bírói szakvizsgát kell rendszeresíteni, amelyet az eddigi 3 évi gyakorlat helyett 1 évi gyakorlat után lehet letenni. /A rendelettervezet készen van./

Vizsgálja meg a minisztérium az egyetemi oktatás reformjának hatását, vizsgálja felül az előadó tanárokat, előadásait. Hátrítson el minden akadályt a megfelelő káderutánpótlás útjából és kísérelje figyelemmel az új káderek fejlődését már az egyetemen. A jogi oktatás megfelelő rendjének kidolgozására. határidő: 1951. június 30.

2. Át kell szervezni a minisztériumot, a bírósági és ügyészségi apparátust, összhangba hozva a tanácsrendszerrel, így alkalmassá kell tenni az apparátust arra, hogy a nép bősége legyen.
  - a. A minisztérium átszervezésével kapcsolatban /lásd: IV. melléklet/ meg kell szüntetni a főigazgatói irodát, építési osztályt, családjogi osztályt, birtokrendezési és telekkönyvi osztályt. A megszüntetett osztályok nem felesleges ügykörét részben más osztályok vegyék át, részben decentralizálva az alsóbb szervekre és a tanácsokra kell átruházni. A tanulmányi osztályt a káderutánpótlás szolgálatába állítva a személyügyi osztályon belül kell megszervezni. Az ellenőrzési, a bírói és ügyészi felügyeleti osztályok munkáját meg kell erősíteni. határidő: 1950. november 30.
  - b. Az átszervezés biztosítsa új bunvádi perrendtartás és polgári perrendtartás életbeléptetésével az ülnöki rendszer továbbfejlesztését és a népi ülnököknek polgári perekbe való bevonását. A járásbíróságokat és megyebíróságokat az új közigazgatási határoknak megfelelően kell kiépíteni. Alapfokú bíróság a járásbíróság, általános fellebbviteli bíróság a megyebíróság. Minden járás, illetőleg megye székhelyén egy bíróság legyen, a feleslegeseket meg kell szüntetni, a hiányzókat meg kell szervezni /lásd: I. melléklet/.

Felesleges bíróságok megszüntetésére határidő: 1950. dec. 31.

A hiányzó bíróságok megszervezésére határidő: 1951. dec. 31.

Az egyfokú fellebbviteli rendszer általánossá tételével feleslegessé váló felsőbbbíróságokat meg kell szüntetni, ezzel egyidejűleg kell életbeléptetni az új bunvádi és polgári perrendtartást. Határidő: 1951. febr. 1.

A felsőbbbíróságok megszüntetését alkotmánymódosítással mondjuk ki, összekapcsolva küszöbnálló más alkotmánymódosítással /Egészségügyi minisztérium/.

Az új perrendtartásokban meg kell szüntetni a felesleges bírósági tanácsokat. Elsőfokon egy bíró és két népi ülnökből, másodfokon két bíró és három népi ülnökből, a legfelsőbb bíróságon három bíró és két népi ülnökből álló tanácsok ítélkezzenek.

3. A minisztérium gyorsítsa meg az elavult jogszabályok hatályonkívül helyezése és az új, a proletárdiktatúra államának megfelelő törvények előkészítésére irányuló munkáját. Új bunvádi és polgári perrendtartáson kívül elsősorban új államvédelmi törvény készítenendő. Ki kell dolgozni a büntetőtörvénykönyv különös részét, a fiatalkorúak feletti büntetőbíráskodásról szóló törvényt, a büntetésvégrehajtás új rendszerét. A tanácsrendszer bevezetése folytán sürgősen kidolgozandó az új közigazgatási eljárás és kihágási jog. Elkészítendő az OMB-vel együtt az új munkatörvény javaslatát. Meg kell reformálni a családi és örökösödési jogot, felül kell vizsgálni a régi kereskedelmi és ipartörvényt. Határidő: 1951. szeptember 30.
4. A minisztérium készítse elő a bírói és ügyészi apparátus átszervezését az Alkotmánynak megfelelően. Legelőbb a Magyar Népköztársaság legfőbb ügyészi tisztét és az Alkotmányban előírt ügyészi szervezetet kell megszervezni, határidő: 1951. december 31.
5. A megtisztított bírói apparátus megfelelő működéséhez szükséges a bírák és ügyészek illetményének rendezése. A bírói és ügyészi illetményeket úgy kell megállapítani, hogy azok a megfelelő tanácsoknál megállapított illetményekkel álljanak arányban. Határidő: 1951. február 1.

A Politikai Bizottság határozatának végrehajtására bizottság alakítandó. Tagjai legyenek: a miniszter, az államtitkár, a minisztérium személyzeti felelőse, a KV. Káderosztályának és Adminisztratív Osztályának egy-egy munkatársa. A bizottság vezetője a miniszter elvtárs legyen.

A határidők betartásáért a miniszter elvtárs felelős.

Budapest, 1950. október

Jelentés az átszervezésről

Igazságügyminisztérium
Készült: 30 pld-ban

Szigorúan bizalmas!

Jelentés
a Politikai Bizottsághoz
az Igazságügyminisztérium átszervezésére és káderhelyzetének meg-
javítására 1950-ben hozott P.B. határozat végrehajtásáról

A Politikai Bizottság 1950. október 19-i határozata értelmében az igazságügyi apparátust úgy kellett átszervezni, hogy az dolgozó népünk fegyverévé váljon a szocializmus építésében s a proletárdiktatúra fokozott védelmét és erősödését szolgálja.

I.

A minisztérium közvetlen feladatának tekintette, hogy a túlméretezett apparátus létszámát lecsökkentse s ezzel kapcsolatban az ellenséges elemeket eltávolítsa. A létszámcsökkentés során nagyrészt kikerültek az apparátusból azok, akik magukat a Horthy-rendszer mellett exponálták, az aktív fasiszták, jobboldali szociáldemokraták és egyéb ellenséges elemek. 1950. december végén eltávolítottunk 366 bírót, 54 ügyészt, 59 közjegyzőt, 178 fogalmazót, 19 minisztériumi előadót, összesen 676 fogalmazási alkalmazottat és 876 kezelő személyzeti dolgozót. /Ezenfelül 57 bírót, illetve ügyészt a közjegyzői karba helyeztünk át./

1951-ben további 27 reakciós, régi minisztériumi előadót, 79 ügyészt, 30 bírót, 18 közjegyzőt, 50 fogalmazót távolítottunk el.

A P.B. határozata óta leváltottuk 9 ügyészség és 15 megyei bíróság vezetőjét. A jelenlegi vezetők valamennyien párttagok. Az új ügyészségi vezetők közül 5 az első Akadémiáról kikerült munkás- és parasztkáder. A járásbíróságok vezetői közül 82 főt cseréltünk ki. A járásbírósági vezetők közül 67 párttag, 66 nem.

Az igazságügyi apparátus jelenlegi létszáma: minisztérium 329, ebből előadó 149/ bíró 983, fogalmazó 571, ügyész 434, közjegyző 153, telekkönyvvezető 213, könyvelési, segédhivatali tisztviselő, hivatalsegéd, gépkocsivezető 2.650, összesen 5.333. Az átszervezés előtti létszám 6.896 fő volt.

II.

Új káder az igazságügyi apparátusba a P.B. határozata óta összesen 302 került: az első Bírói és Ügyészi Akadémiáról 1950 végén 47, a második Akadémiáról 1952. január 1-jén 109, az egyetemek jogi karairól pedig 146 fiatal jogász. Az egyetemről kikerültek között igen kevés a munkás- és parasztszármazású. Az első Akadémián is sok volt a kispolgári elem, csak a második Akadémiáról került be az apparátusba nagyobb számú munkás és paraszt. Ez azonban az apparátus összetételét csak kevésbé javította. Ezért február 15-én újabb egyéves tanfolyamot indítottunk, amelynek 175, főleg munkás- és paraszt hallgatója van.

A kulcsállásokat a rendelkezésre álló káderanyag következtében, továbbá a személyzeti és a tanulmányi osztály nem teljesen kielégítő munkája miatt csak részben sikerült politikailag megbízható és szakmailag is megfelelő káderekkel betölteni. Az Akadémiáról ez év elején kikerült új munkáskáderek közül azonban 30-40 vezetésre alkalmasnak mutatkozik.

III.

Az apparátusban dolgozó káderek politikai és szakmai képzéséről részben kötelező magántanulás útján, részben tanfolyamok szervezésével gondoskodunk.

Fiatl és fejlődőképes bírák, ügyészek és fogalmazók részére hathetes tanfolyamokat rendeztünk, amelyeket eddig 137-en végeztek el. Kéthetes tanfolyamokat rendeztünk a járásbírói vezetők részére, ezeken eddig 148 járásbírói vezető vett részt. Ugyancsak kéthetes tanfolyamokat rendeztünk a büntető fellebbviteli eljárásban résztvevő tanácsvezetők, ügyészek és járásbírói köztisztviselők részére.

A tanfolyamok eredményeként számos fiatal kádert bízunk meg vezetői munkával.

A magántanulók részére kötelező és javasolt irodalom alapján 4-6 hetenként konferenciákat tartunk. Az oktatási munka megjavítására ebben az évben megyebírói szinten függetlenített oktatási felelősöket állítottunk be. Az oktatásnak ezt a formáját, bár teljesen eredménytelennek nem mondható, mindezt bizonyos tervszerűtlenség jellemzi. Dolgozóink megfelelő politikai fejlődését csak azokban a megyékben sikerült biztosítanunk, ahol a legtöbb bíró és ügyész részt vesz a pártoktatás magasabb formáiban. /Pl. Szolnok, Hajdú; Szabolcs megye/

IV.

Az igazságügyi apparátus 85%-ban ma is a volt horthysta rendszer igazságügyi dolgozóiból áll. Közülük időközben sokan, jelentősen fejlődtek, többségükben azonban nem képesek még az előttük álló feladatok megfelelő és önálló megoldására, származásuk és a múltból eredő politikai-ideológiai beállítottságuk következtében. A fontosabb ügyek megfelelő intézését általában sikerült biztosítani, a tömeges ügyek intézésében még megnyilvánul az apparátus idegen és bürokratikus szelleme. Különösen a büntető igazságszolgáltatásban még mindig nem érvényesülnek megfelelően az osztályszempontok. Gyakori a párt parasztpolitikájával ellentétes vádemelés és ítélet, az osztályellenességgel szembeni opportunizmus, a dolgozók elleni indokolatlan eljárás. Csak a minisztérium erőteljes központi irányító és ellenőrzési munkájával sikerült a kiugró hibákat nagyjából megelőzni, vagy legalább időben orvosolni. A minisztérium a fontosabb ügycsoportokban rendszeres jelentési kötelezettséget ír elő, a fontosabb büntető ügyek vádiratát a bírósághoz való benyújtás előtt felülvizsgálja. A járásbírók kéthetenként jelentést tesznek a fontosabb büntető ítéletekről a megyei bírósági elnökeknek, aki erre vonatkozó észrevételeit felterjeszti a minisztériumba. A megyebírói elnökök háromhavonként részletesen beszámolnak a területükön folyó ítélezésről. A minisztérium instruktorai a területen is állandóan ellenőrzik a munkát és segítik a vezetőket. A múlt év második felében minden ügyre kiterjedő statisztikai adatszolgáltatást vezettünk be, amely lehetővé teszi az apparátus egész munkájának kiértékelését. Már eddig is egy sor kiugró hibára felhívta a figyelmet.

V.

1951. január 1-jével az igazságügyi szervezetet a tanácsrendszerrel bevezetett új közigazgatási egységeknek megfelelően átalakítottuk, ezzel közelebb hoztuk a dolgozó lakossághoz. A felső bíróságokat megszüntettük, általános alapfokú bírósággá a járásbíróiságot tettük és bevezettük az egyfokú fellebbvitelt.

A múlt év folyamán sikerült az igazságügyi apparátus korábbi elszigeteltségét jelentős mértékben megszüntetni. A párt Adminisztratív Osztályának segítségével elértük, hogy ma már a legtöbb megyében a megyebizottságok foglalkoznak az igazságügyi apparátus helyi szerveivel és határozottan előmozdítják az apparátus fejlődését.

A múlt év óta az ügyészségi és bírósági vezetők tájékoztatják munkájukról a megyei és a járási tanácsokat. A bírák és ügyészek fokozódó mértékben vesznek részt a tanácsok munkájában, mint a bizottságok tagjai, vagy azok aktívai.

Az ügyészségeket megerősítettük a viszonylag legjobb káderekkel. Ma már az ügyészségek mindinkább résztvesznek a rendőrségi nyomozásban, segítik és tanítják az őrsöket nyomozó munkájukban, egyes ügyekben - különösen a társadalmi tulajdon elleni és tervbunccselekményekben, valamint a munkafegyelmi ügyekben - önálló nyomozásokat is végeznek. Egy-egy tárgyalás után, vagy a helyi pártszervezet és szakszervezet felhívására előadásokat tartanak a társadalmi tulajdon védelméről, az állami- és tervfegyelemről stb.

VI.

Az apparátus munkájának egyik legfontosabb hibája az ügyek indokolatlanul magas száma, ami az ügyészi munka bizonytalanságának és a bürokratikus ügyintézésnek következménye. Az ügyészek nagy része akkor is vádat emel, ha a tanács, vagy a rendőrség részéről beérkezett feljelentés alaptalan. Ez év első negyedében az ügyészségekhez összesen 90.000 feljelentés érkezett. Ennek kb. 15%-a formális feljelentés volt /ismeretlen tettes, nem bunccselekmény, stb./ és így megszüntette, de 45.000 ügyben vádat emelt. Az elmúlt negyed év folyamán bíróság elé került összesen 54.000 vádirat. Ebből 18.000 felmentő ítélettel végződött. A bíróságok összesen 36.000 ügyben hoztak marasztaló ítéletet. Ebből 15.000 pénzfőbüntetés, 8.000 felfüggesztett börtönbüntetés és 12.000 végrehajtásra kerülő börtönbüntetés volt /ebből 7.000 volt hat hónapon aluli, 3.000 hat hónaptól egy évig terjedő és 2.200 egy éven felüli./

Az ügyek számának bizonyos növekedése indokolt, mert jelentősen megnőtt a kulákok, tőkések és egyéb ellenséges elemek elleni büntető eljárások száma. Emellett az ítélezés lényegesen szigorúbbá vált egyes bunccselekmény kategóriákban /mint pl. tiltott határátlépés, fegyverrejtegetés, hatósági közeg elleni erőszak, gazdasági bunccselekmény/. Fokozódott a büntető üldözés a társadalmi tulajdon elleni bunccselekmények esetében is. Az állami fegyelem megszállásának érdekében az utóbbi fél évben a dolgozó paraszttal szemben is súlyosabb ítéleteket hoznak. A felfüggesztett börtönbüntetések közül 3.500, az egy éven aluli börtönbüntetések közül 3.800, az egy éven felüli börtönbüntetések közül több mint 600 ítéletet hoztak gazdasági, közellátási büntettek miatt, míg társadalmi tulajdon elleni bunccselekményekért 1.100 felfüggesztett, 1.040 egy éven aluli és majdnem 300 egy éven felüli börtönbüntetést szabtak ki.

A büntető eljárások feltunó nagy számára és arra való tekintettel, hogy az ügyek kb. 60%-ban megszüntetéssel, ill. felmentéssel végződnek és ezenfelül is nagyszámú a jelentéktelen büntetés, a múlt év végén a belügyminiszter elvtársal együtt intézkedtünk, hogy a tanácsok, a rendőrség és az ügyészség együttesen gondoskodjanak arról, hogy büntetőbírói elé csak megalapozott ügyek kerüljenek. Ennek nyomán a büntetőügyek száma áprilistól kezdve észrevehetően csökken.

VII.

További javaslatunk az apparátus munkájának megjavítására:

1. A személyzeti osztály és a megyei személyügyi apparátus személyi összetételét úgy kell megjavítani, hogy az ott dolgozók valamennyien politikailag fejlett és szakmailag is képzett párttagok legyenek. Fokozott gondot kell fordítani az új káderek, és a megfelelőket kellő időben előre kell vinni, illetve vezető helyre állítani.
2. Meg kell erősíteni a tanulmányi osztályt, a politikai és szakmai továbbképzést tervszerűbbé és alaposabbá kell tenni.

Az arra alkalmas bírákat, ügyészeket és fogalmazókat be kell vonni a pártoktatásba, előképzettségüknek megfelelően.

3. Addig is, míg az apparátus személyi összetétele döntően meg nem javul, a minisztérium fokozottabban gondoskodjék az ítélezés egységes irányításáról és ellenőrzéséről.
4. A minisztérium bírói és ügyészi felügyeleti osztályainak instruktorait a politikailag és szakmailag legfejlettebb dolgozók közül kell kiválasztani. Ellenőrző munkájuk mellett fokozottabban mértékben segítsék a helyi vezetőket, töltsenek az eddiginél több időt a legalsóbb egységeknél, a járásbírói szinten.
5. Az indokolatlan büntető eljárások megszüntetése végett fokozni kell az ügyészi előkészítő munkát, ezért a bírói létszám egyidejű csökkentése mellett az ügyészi létszámot megfelelően emelni kell.
6. Jelentéktelen esetekben csak bírságot kell kiszabni, illetve kihágási eljárást indítani. A büntetőbírói elé csak az arra valóban alkalmas ügyek kerüljenek. A nagyszámú rövid tartalmú börtönbüntetés helyett az üzemi és állami gazdasági dolgozók kisebb bunccselekményei esetében /tetszi épség és vagyon-elleni csekélyebb súlyú bunccselekmények, társadalmi tulajdon, a forgalmazással kapcsolatos bunccselekmények, ha a cselekmény elenyészően csekély súlyú, vagy azt gondatlanságból követték el a bíróságok szabjanak ki javító-nevelő munkát. A komolyabb bunccselekmények /különösen azoknál, amelyeknél a tettes az osztályellenességhez tartozik, vagy a cselekmény népi demokráciánk rendjét támadja/ a bíróságok az eddiginél szigorúbban járjanak el.

Budapest, 1952. május 22.

Molnár Erik

MOL - M-KS-276.f.-53.cs.-99.őe. 35-39.lap (Magyar Országos Levéltár - MDP iratok -Politikai Bizottság - 99. őrzési egység- 25-39. lap)

Feljegyzés

Igazságügyminisztérium
Személyzeti Osztály

Feljegyzés!

A Politikai Bizottság folyó évi május 22-i határozata értelmében 1953. májusában a Bírói és Államügyi Akadémia újabb évfolyamát - a lemorzsolódásra is számítva - 350 fővel szervezzük meg.

(?)

Az Akadémiára kerülő káderek kiválasztásánál a következő szempontokra kell figyelemmel lennünk:

Az igazságügyi apparátus szociális összetételének mielőbbi megjavítása céljából a javaslatba hozottaknak döntő többségben munkás származásúaknak kellene lenniük, mégpedig lehetőleg olyan munkáskádereknek, akik jelenleg is ipari munkában dolgoznak.

Az Akadémiára kerülő káderek kiválasztásánál nagy mértékben kívánunk támaszkodni a népi ülnökökre. Ezért kívánatos, ha a helyi tanácsok által most választandó népi ülnökök között minél nagyobb számban lesznek olyan káderek, akiket a jövő évi tavaszán a Bírói és Államügyi Akadémiára küldhetünk.

Mintthogy az igazságügyi apparátusban ma még mindig igen kis számban vannak női káderek, a jövő évben az Akadémiára kerülő káderek legalább 30-35%-ának nőkádereknek kellene lenniük.

(?)

Budapest, 1952. október 13.

/Gaál József/

(M-KS-276.f.- 96.cs.-6.őe-1952.okt.14. - Magyar Országos Levéltár-MDP iratok - Adminisztratív Osztály - Igazságügyi Kollégium - 6. őrzési egység)

Címkék:

[Bírói és Ügyészi Akadémia](#) ^[3]

[Politikai Bizottság](#) ^[4]

[Igazságügyminisztérium](#) ^[5]

Kiadás: 1. évfolyam (2001) 4. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/politika/biroi_es_allamugyeszi_akademia.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/politika/biroi_es_allamugyeszi_akademia.html

[2] <http://old.archivnet.hu/old/rovat/egymell.html>

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/biroi-es-ugyeszi-akademia>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/politikai-bizottsag>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/igazsagugyminiszterium>